

Arbeidsdepartementet

Vår ref.
10/1203-2-KOF

Deres ref.

Dato:
18.10.2010

**HØRING - POLITIATTEST FOR ANSATTE I BEDRIFTER SOM
TILBYR TILTAKET VARIG TILRETTELAGT ARBEID - VTA**

Viser til telefonsamtale med Eli Hanestad Aksnes om utsatt høringsfrist og oversender med dette Likestillings- og diskrimineringsombudets hørings svar.

Likestillings- og diskrimineringsombudet synes det er positivt at Arbeidsdepartementet nå foreslår tiltak for å redusere overgrep mot psykisk utviklingshemmede tiltaksdeltakere i bedrifter som tilbyr varig tilrettelagt arbeid. Å bli utsatt for seksuelle overgrep er svært krenkende og kan medføre livslange traumer for den som utsettes. Psykisk utviklingshemmede er spesielt sårbare fordi de ofte har mindre ressurser til å si ifra og til å ta affære overfor overgriper.

Likestillings- og diskrimineringsombudet støtter Arbeidsdepartementet forslag om at det innføres krav om politiattest for de som er ansatt i bedriften på vanlige vilkår. Arbeidsledere eller andre ansatte vil stå i et spesielt maktforhold til psykisk utviklingshemmede tiltaksdeltakere. Denne konstellasjonen krever en spesiell aktsomhet der krav om politiattest kan bidra til å hindre overgrep. Likestillings- og diskrimineringsombudet vil samtidig understreke at et slikt tiltak i seg selv ikke vil være tilstrekkelig. Klare rapporteringsrutiner, gjennomsiktighet og god opplæring om emnet er også påkrevet.

For å imøtekomme kravet til vandelskontroll for VTA-ansatte, stilles det i høringsnotatet også spørsmål om botid for utlendinger utenfor EØS-området. Likestillings- og diskrimineringsombudet mener at kravet om 5 års botid er for strengt selv om det kan anføres tungtveiende grunner for strenge regler. Av hensyn til likestilling og inkludering er det problematisk med et forslag som utestenger folk fra land utenfor EØS området fra arbeid innen VTA bedrifter i hele 5 år. Likestillings- og diskrimineringsombudet foreslår et botidskrav på 1 år og at det i tillegg kan kreves fornyet attest i de første 3 årene for søkere hvor Interpol ikke kan få tak i vandelsattest som er troverdig. Dette forslaget er i tråd

med Integrerings- og mangfoldsdirektoratet sitt hørings svar på samme problemstillingen om bruk av politiattester i barnevernet sendt Barne, likestillings- og inkluderingsdepartementet 12.08.2010.

På spørsmålet om det skal stilles krav om politiattest også for tiltaksdeltakere, mener Likestillings- og diskrimineringsombudet dette må utredes bedre. Vi vet at gruppen tiltaksdeltakere i dag er mer heterogen og det er åpenbart at også tiltaksdeltakere kan utsette andre for trakassering og seksuelle overgrep. På den annen side står hensynet til arbeidstrening og integrering av tiltaksdeltakere gjennom et fast arbeidsforhold. Det er usikkert hvor mange tiltaksdeltakere som kan bli utestengt og hvilke konsekvenser dette får for dem hvis det stilles krav om politiattest. En bedrift som tilbyr varig tilrettelagt arbeid bør i utgangspunktet ha en oppfølging av den enkelte arbeidstaker og en gjennomsiktighet i organisasjonen som kan sikre tiltaksdeltakere mot overgrep fra andre tiltaksdeltakere. Det bør derfor utredes bedre fra departementets side om hvilke tiltak som må settes i verk hvis en skal sikre tiltaksdeltakere mot overgrep fra andre tiltaksdeltakere. Spørsmålet har også en mer prinsipiell side. Kan vi stille krav om politiattest innenfor ulike hjelpetilbud? Og hvilke konsekvenser får eventuelt dette for andre institusjoner i samfunnet som skal håndtere ulike grupper som trenger spesiell tilrettelegging? Vi er klar over at VTA bedrifter i en forstand er en hybrid institusjon som både skal ivareta arbeidslivets regler og samtidig være åpen og inkluderende i forhold til de problemer som tiltaksdeltakerne har. Vår konklusjon på dette spørsmålet er at det må gjøres visse konsekvensutredninger før det innføres et krav til politiattest for tiltaksdeltakere.

Med vennlig hilsen

Björg Unstad
avdelingsleder

Knut Oftung
seniorrådgiver